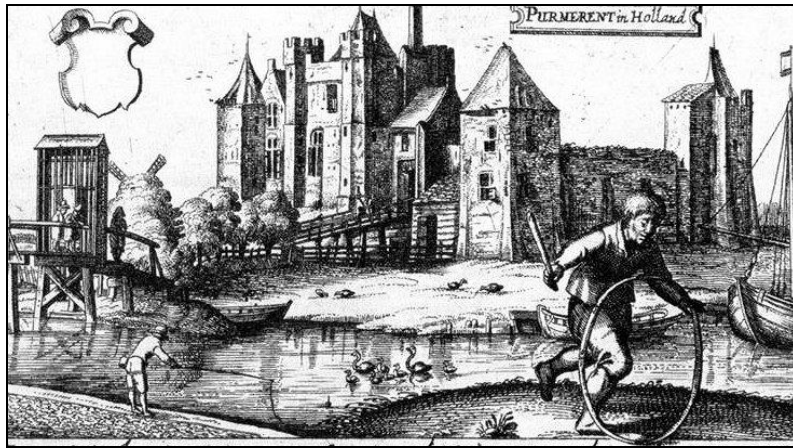

**ONDER N.A.P.
Nr. 22**

**NIEUWSBLAD VAN DE
ARCHEOLOGISCHE WERKGROEP
PURMEREND**

**Onder NAP is het bulletin van de
Archeologische Werkgroep Purmerend
Onder redactie van Paul de Groot**

Oprichting 22 december 1995.
Ingeschreven bij de kamer van koophandel te
Alkmaar onder nr. V 40626264.

Werkavonden elke dinsdag vanaf 20.00 uur tot
22.00 uur op de Neckerstraat 11 te Purmerend.

Postadres: Postbus 705, 1440 AS Purmerend

Telefoonnummer 0299 417542

E-mail : archeol@xs4all.nl

Website: <http://www.archeologiepurmerend.nl>

Huidige bestuur:

Voorzitter

J.T.F.van Waard 020 8220874

Mobiel 0612305273

Penningmeester

K.van Haver 0299 776808

Secretaris

I.M.J. Duppen 0299 641664

Algemene bestuursleden

R.Lust

J.Lankelma

Voorbereidend Opgravings Coördinator

P.J. de Groot 0644103343

Contributiebedragen per jaar

-Lidmaatschap € 17,50

-Donateurs € 11,-

Bankrekening: ABN-AMRO 98.02.09.013

Aanmelding als lid kan schriftelijk aan
bovenstaand postadres maar ook op de
werkavonden.

Vriendelijk verzoek om bij verhuizing uw
nieuwe adres schriftelijk door te geven.

Opzegtermijn:

Twee maanden voor het verstrijken van een
verenigingsjaar.

Copyright:

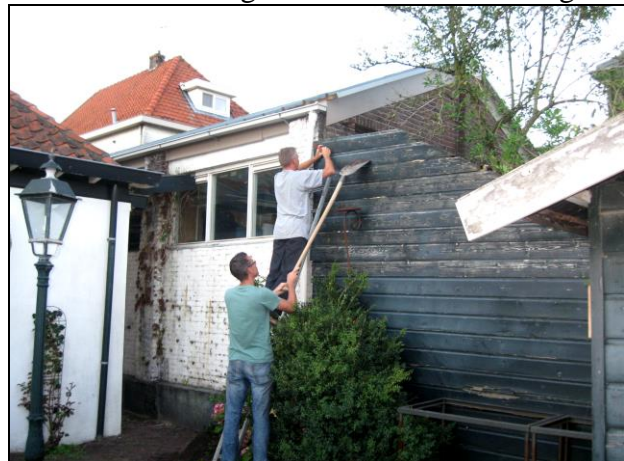
Archeologische Werkgroep Purmerend

Onder NAP – nr. 22 (augustus 2012)

Inhoudsopgave:

- 3 Voorwoord
- 3 Open Monumentendag
- 4-5 Onderzoek Achterdijk 36-38
- 6-8 Onderzoek Nieuwstraat 22-38
- 9 Inschrijfformulier

Vorbereidingen voor monumentendag

Toch wel grappig hoor, die twee!!!

Waar is die schep anders voor??

Voorblad: Slot Purmersteyn te Purmerend met
slotgracht anno 1625.
(kopergravure Claes Janszoon Visscher)

Voorwoord

Ons nieuw onderkomen begint gestaag vorm te krijgen. Enkele actieve leden zijn wekelijks in de weer om in pandig de ruimte op te knappen en aan te passen aan de wensen van het bestuur en de leden. Met name Kees heeft ontzettend veel werk verricht. Samen met Erik, Ivo, Jan en enkele anderen wordt de ruimte steeds toegankelijker en toonbaarder gemaakt om in te werken. Ik moet even kwijt dat de tafels die Kees onder zijn hoede heeft genomen werkelijk prachtig zijn geworden. Een mooie plek om aan te werken en te lezen. Maar er is nog steeds veel te doen. Hopelijk zal het niet te lang duren voordat wij eindelijk onze officiële opening kunnen presenteren.

Helaas hebben wij de laatste tijd niet veel archeologische onderzoeken mogen verrichten of hierbij mogen helpen. Zoals u weet zijn er toch wel degelijk activiteiten geweest in Purmerend waarbij het bodemarchief deels verstoord werd. Op de een of andere manier weten verstoorders van ons archeologisch archief in de bodem het dusdanig op papier te presenteren dat er geen noodzakelijk archeologisch onderzoek nodig is. Waar ik mij het meeste aan stoort is dat er op papier niet dieper gegraven wordt dan één meter onder het maaiveld waarbij een archeologisch onderzoek niet nodig is. De ervaring leert ons nog steeds dat er wel degelijk dieper gegraven wordt en dat soms de bodem nog steeds geschoond wordt waarbij het onderliggend archeologisch archief verstoord wordt. De onderzoeken waar men echt niet onder uit kan worden gelukkig door erkende bedrijven met opgravingsbevoegdheid uitgevoerd maar veelal wordt de AWP hier niet nauw bij betrokken. Er is dan wel contact met deze bedrijven maar de manier waarop wij in het verhaal zouden kunnen passen blijft toch moeilijk. Toch is het mogelijk! Als ik terugkijk op het onderzoek in 2010 door Hollandia op de Achterdijk is het prima verlopen met samenwerking van de AWP. Waarom gaat het met sommige bedrijven dan zo stroef? De gemeente Purmerend duwt ons wel steeds naar voren bij projecten maar wij moeten er evengoed wel érg hard aan trekken om bij de archeologische bedrijven in beeld te komen.

Medio oktober zal er begonnen worden met het vervangen van het diepriool in de Nieuwstraat. De gemeente Purmerend zou het op prijs stellen als de AWP deze werkzaamheden gaat volgen. De oude riolering wordt hierbij verwijderd en een nieuwe geplaatst. Ondanks dat er tijdens het leggen van de toenmalige riolering de oude grachtenbodem verstoord is zullen er genoeg sporen aan te treffen zijn. Met name zijn wij benieuwd of de vroegere kademuur nog aanwezig is. Tevens zullen er artefacten aangetroffen kunnen worden die veilig gesteld zullen worden.

Zaterdag 8 september 2012: Open Monumentendag op de Neckerstraat 11

Op zaterdag 8 september is het gebouw aan de Neckerstraat 11 in Purmerend toegankelijk voor iedereen van 10.00 tot 16.00 uur.

De Archeologische Werkgroep Purmerend zal dit jaar deelnemen aan de open monumentendag en maakt deel uit van de tour die georganiseerd wordt door de Vereniging Historisch Purmerend. Het thema “Groen van toen” zal de relatie tussen het monument en zijn directe omgeving centraal stellen. Vrijwel alles wat wij in Purmerend aan groen hebben is door mensen bedacht en aangelegd in relatie tot de gebouwde stenen omgeving.

Aan alle “groene monumenten” wordt tijdens de Open Monumentendag aandacht besteed zoals; Plantsoenen, Begraafplaatsen, Stadswallen, Stadsparken, grachten en andere waterlopen. Bij de AWP wordt tevens aandacht besteed aan het fenomeen “vuur” hoe deze door de Purmerender gebruikt is in verschillende vormen in vorige eeuwen.

Archeologische begeleiding aan de Achterdijk door Hollandia. Zie opgravingen

("Leven aan de Where") (Hollandia reeks 419-ISSN 1572-3151)

Archeologische begeleiding aan de Nieuwstraat door ADC ArcheoProjecten

In het plangebied Nieuwstraat 22-38 is door het ADC ArcheoProjecten een archeologische begeleiding uitgevoerd. Tijdens de begeleiding zijn de verwachte funderingsresten van de bebouwing, die te zien is op de kadastrale minuut van 1811-1832 deels waargenomen. Verder zijn er meerdere afval of beerkuilen en beerputten waargenomen die dateren uit een eerdere bewoningsperiode. Op enkele scherven na, zijn er geen vondsten gedaan die duiden op bewoning van het plangebied vóór 1645. Het veldwerk is uitgevoerd van 17 tot en met 30 mei 2011. Vanwege de ernstige mate van vervuiling is het plangebied wat onderzocht kon worden kleiner dan oorspronkelijk bedoeld was.

Tja!!

De Nieuwstraat 22 tot en met 38 is voor de AWP een geheel mislukt project geworden. In 2009 was er al sprake van een archeologisch onderzoek na de sloop van de gebouwen op deze locatie (afb.1). De sloper had erg zijn best gedaan en hier en daar waren de funderingen tot losliggende bakstenen op het maaiveld te herkennen. De grond was omgewoeld getuige de vele scherven en houtresten op het oppervlak. Via buurtbewoners krijgen wij te horen dat de kraanmachinist ook al zijn eigen werk had gedaan. Nog even doorgaan na werktijd, lekker diep graven en putten leeghalen. Na een kleine veldverkenning waren inderdaad de houtresten te herkennen wat eens een beerbak moet zijn geweest (afb.2). Ook de nog aanwezige resten beer/fecaliën uit de put met enkele scherven maakten toch weer een verslagen gevoel bij ons los.

(afb.1 – 17 september 2009)

(afb.2 – 17 september 2009)

In oktober 2010 werd een begin gemaakt met de voorbereidingen voor het bouwwerk. Géén archeoloog te bekennen. Toch werd er wéér behoorlijk diep de grond in gegaan (afb.3). Eerst graven en daarna vullen met zand.

(afb.3)

In september zijn wij gebeld door de Gemeente. Er werd namelijk in een hoek van het terrein een waterkelder gesloopt en verwijderd. We hebben wel foto's kunnen maken maar mochten niet het terrein op dus van opmeten was geen sprake. Naast de waterkelder ontdekte wij nog een kapot gegraven houten ton (afb.4). Wat de inhoud is geweest is helaas nooit meer te beantwoorden!

(afb.4)

Op 17 mei 2011 heeft onze werkgroep een vergadering mogen bijwonen. Ons werd hierbij al direct medegedeeld door de uitvoerder van de B.A.M. dat hij het liefst géén vrijwilligers op het terrein wilde vanwege het gevaar met de kraan en bodemverontreiniging etc. Wij hebben hierna dan ook direct aangegeven dat na alle perikelen van de afgelopen twee jaar en nu deze mededeling onze motivatie dusdanig verminderd was dat het vanuit ons oogpunt geen zin meer had om een bijdrage te leveren aan het onderzoek.

Inmiddels hebben wij het rapport in PDF vorm van het ADC ontvangen. Ook hierin worden de vele recente verstoringen vermeld. Ook bij de beantwoording van de onderzoeksvragen lezen wij het volgende;

3. In hoeverre is het plangebied verstoord door (recente) bodemingrepen?

Bij de sloopwerkzaamheden van de voormalige bebouwing in het plangebied zijn de oude heipalen deels uitgegraven en verwijderd. Vervolgens is het slooppuin afgegraven en afgevoerd. Om verzakking van de omliggende panden tegen te gaan bij het uitgraven van de bouwput, om het grondwaterpeil in de hand te houden en om veilig te kunnen werken in de bouwput, is er een

damwandconstructie rondom het plangebied geplaatst. Omdat het niet mogelijk zou zijn om in een later stadium te heien, is er ook geheid voorafgaand aan de archeologische begeleiding.

Al deze ingrepen hebben geleid tot een verstoring van de bodem. Tot ongeveer een meter onder het maaiveld was de bodem geheel verstoord door recente ingrepen. Daarnaast is er voor het plaatsen van de damwand een strook rondom de damwand vergraven. Tot slot is er rondom de heipalen een trechtervormige verstoring waar te nemen tot een diepte van ongeveer twee meter onder het maaiveld.

Uiteindelijk heeft er dus wel een onderzoek plaats gevonden. Van 17 mei tot en met 30 mei 2011 heeft het ADC ArcheoProjecten toch een degelijk archeologisch onderzoek kunnen uitvoeren in de haast onmogelijk begaanbare werkput. Het onderzoek is te lezen in het rapport van ADC 2862, maart 2012, ISSN 1875-1067.

Er zijn aan de Nieuwstraat tijdens het onderzoek meerdere restanten aangetroffen welke duiden op de funderingen van vermoedelijk vijf panden. De nog aangetroffen beerputten, in totaal zeven stuks, waren te onderscheiden in drie soorten, houten met horizontale planken, houten met verticale planken en putten van baksteen. Bij het vondstmateriaal is helaas geen metaal te ontdekken. Vermoedelijk is vanwege de barre werksituatie geen gebruik gemaakt van een metaaldetector. Er is wel keramiek, bot en glas aangetroffen en meegenomen. Eén vondst hebben wij vanaf het hek kunnen fotograferen (afb.5). Het betreft een steengoed kruik uit het productiecentrum Raeren. De kruik is op de bodem na compleet. De fries op de buik heeft een florale voorstelling en de kruik zal omstreeks het jaar 1600 dateren.

(afb.5)

Na het onderzoek is de put blijkbaar nog door diverse schatzoekers bezocht. Van omstanders hoorden wij dat er personen met een metaaldetector rond hebben gelopen. Eén van die personen hebben we nog kunnen achterhalen en spreken. Op de nu diepe vlakke bodem was volgens hem een soort slootje zichtbaar waar hij met een schep wat scherfmateriaal uit had verzameld. Een aantal scherven kon hij aan elkaar lijmen en bleek afkomstig van een steengoed kan (afb.6) uit de vijftiende eeuw. Het scherfmateriaal deed enigszins aan alsof het aan een brand onderhevig is geweest. Ook vond hij op het terrein nog een leisteen met een geometrisch motief er in gekrast (afb.7).

(afb.6)

(afb.7)

**ARCHEOLOGISCHE WERKGROEP PURMEREND
NECKERSTRAAT 11
1441 KT PURMEREND**